

Nr 21.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 61 § 3 mom. och 132 § byggnadsstadgan den 30 juni 1947 (nr 390) dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 7 mars 1952 dagtecknad proposition, nr 116, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden, velat inhämta riksdagens yttrande över följande vid propositionen fogade förslag till

Kungörelse

om ändrad lydelse av 61 § 3 mom. och 132 § byggnadsstadgan den 30 juni 1947 (nr 390).

Härigenom förordnas, att 61 § 3 mom. och 132 § byggnadsstadgan den 30 juni 1947 (nr 390) skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse:)

61 §.

3 mom. *Våningshöjden i bonings- och arbetsrum skall, räknat från golv till golv, vara minst 2,90 meter.*

Utan hinder — — — till enfamiljshus.

Möter svårighet — — — under 2,40 meter.

Där tjockleken av bjälklag är större än 32 centimeter, skola ovan angivna våningshöjder ökas med minst det mått, varmed tjockleken av bjälklaget överstiger 32 centimeter.

Ej må — — — 15 kubikmeter.

(Föreslagen lydelse:)

61 §.

3 mom. *I boningsrum samt till bostadslägenhet hörande utrymme för matlagning skall våningshöjden, räknat från golv till golv, vara minst 2,80 meter.*

Utan hinder — — — till enfamiljshus.

Möter svårighet — — — under 2,40 meter.

Där tjockleken av bjälklag är större än 30 centimeter, skola ovan angivna våningshöjder ökas med minst det mått, varmed tjockleken av bjälklaget överstiger 30 centimeter.

Ej må — — — 15 kubikmeter.

I fråga om våningshöjden i an-

(Gällande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

nat arbetsrum än till bostadslägenhet hörande utrymme för matlagning skola iakttagas anvisningar som byggnadsstyrelsen utfärdar.

132 §.

Vid byggande — — — iakttagas följande.

1) I boningsrum — — — markens yta.

2) Våningshöjden i — — — under 2,40 meter.

Där tjockleken av bjälklag är större än 32 centimeter, skola nu angivna våningshöjder ökas med minst det mått, varmed tjockleken av bjälklaget överstiger 32 centimeter.

3) Boningsrum och — — — och utgångar.

4) Byggnad får — — — gjorts svårantändligt.

5) Skorstenar och — — — antändligt material.

Trävirke må — — — brännbart material.

Å golvet — — — eller dylikt.

132 §.

Vid byggande — — — iakttagas följande.

1) I boningsrum — — — markens yta.

2) Våningshöjden i — — — under 2,40 meter.

Där tjockleken av bjälklag är större än 30 centimeter, skola nu angivna våningshöjder ökas med minst det mått, varmed tjockleken av bjälklaget överstiger 30 centimeter.

3) Boningsrum och — — — och utgångar.

4) Byggnad får — — — gjorts svårantändligt.

5) Skorstenar och — — — antändligt material.

Trävirke må — — — brännbart material.

Å golvet — — — eller dylikt.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1952.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft två i anledning av densamma väckta motioner, nämligen inom första kammaren nr 447 av herr *Norling* och herr *Persson, Ola*, samt inom andra kammaren nr 552 av herrar *Lager* och *Hagberg*. I motionerna, vilka äro likalydande, har föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäler, att riksdagen avstyrker det genom propositionen framlagda förslaget till kungörelse.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för kungörelseförslaget, ävensom i fråga om de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för sitt yrkande, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen och motionerna.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I syfte att i någon mån motverka de alltjämt stigande byggnads- och driftskostnaderna för nya bostadshus föreslås för tätorter en sänkning av den generella våningshöjden i boningsrum och till bostadslägenhet hörande utrymmen för matlagning från 2,90 meter till 2,80 meter. För att ernå en effektiv rumshöjd av 2,50 meter föreslås samtidigt en minskning av den i byggnadsstadgan angivna bjälklagstjockleken från 32 till 30 centimeter.

Våningshöjden i tätorter beträffande annat arbetsrum än till bostadslägenhet hörande utrymmen för matlagning föreslås reglerad genom särskilda, av byggnadsstyrelsen utfärdade anvisningar.

Gällande bestämmelser.

Enligt 61 § 3 mom. byggnadsstadgan skall våningshöjden i bonings- och arbetsrum, räknat från golv till golv, vara minst 2,90 meter. Vissa undantag göras dock. I en- och tvåfamiljshus kan sålunda våningshöjden begränsas till 2,70 meter och på vinden till enfamiljshus till 2,60 meter. Möter svårighet att för något enstaka rum i bostadslägenhet eller eljest i särskilt fall uppnå föreskrivna minimimått, kan byggnadsnämnden tillåta mindre våningshöjd, dock ej under 2,40 meter.

Dessa regler gälla, förutom i stad, enligt 100, 101 och 129 §§ byggnadsstadgan även för köping och municipalsamhälle samt inom område på landet, för vilket stadsplan fastställts. Med stöd av 134 § byggnadsstadgan kan vidare länsstyrelse, i den mån så med hänsyn till bebyggelsens art och omfattning samt omständigheterna i övrigt finnes lämpligt, i byggnadsordning förordna, att de för stad gällande bestämmelserna om våningshöjd i tillämpliga delar skola lända till efterrättelse även på landet inom område, för vilket byggnadsplan eller utomplansbestämmelser fastställts.

Inom byggnadsplane- och utomplansområden på landet gäller eljest som huvudregel att minsta tillåtna våninghöjd i boningsrum skall vara 2,70 meter, byggnadsnämnden likväl obetaget att i vissa fall medgiva lägre höjd, dock ej under 2,40 meter.

Gemensamt för tätorter och landsbygd gäller, att där tjockleken av bjälklag är större än 32 centimeter, de angivna minsta våningshöjderna skola ökas med minst det mått varmed tjockleken av bjälklaget överstiger 32 centimeter.

Äldre förslag.

Nu gällande bestämmelser om våningshöjd tillkommo år 1945. Dessförinnan hänfördes höjdmåtten för bonings- och arbetsrum icke till våningshöjd utan till rumshöjd, d. v. s. det fria måttet mellan golv och tak. Enligt 51 § 1931 års byggnadsstadga skulle sålunda rumshöjden i bonings- och arbetsrum vara minst 2,70 meter. I byggnadsordning kunde dock stadgas, dels att vid öppet byggnadssätt eller i andra i byggnadsordning angivna fall rumshöjden finge minskas till 2,40 meter, dels att på byggnads-

nämndens prövning finge bero huruvida i enstaka rum i lägenhet eller eljest i särskilda fall höjden kunde vara mindre. I intet fall finge dock höjden understiga 2,10 meter.

Den kostnadsstegring som under andra världskriget drabbade byggnadsverksamheten och kraftigt begränsade särskilt bostadsbyggandet föranledde åtskilliga motåtgärder från det allmänna för att genom ett förbilligande av de till material och bostadsstandard hänförliga kostnaderna stimulera till en ökad byggnadsproduktion. Ett led i dessa strävanden utgjorde en sänkning av de föreskrivna minimimåtten i fråga om rumshöjd.

Det första förslaget i ämnet kom från 1940 års byggnadskostnadssakkunniga, vilka i ett betänkande (SOU 1941:4) rekommenderade en sänkning av den då tillämpade rumshöjden 2,70 meter till 2,50 meter.

Förslaget ledde icke omedelbart till någon åtgärd. År 1943 framlade *civila byggnadsutredningen* i ett betänkande (SOU 1943:10) förslag till ändring av vissa bestämmelser, som kunde vara ägnade att i onödan stegra kostnaderna för den offentliga byggnadsverksamheten, och upptog i samband härmed även frågan om en sänkning av rumshöjden i bonings- och arbetsrum. Utredningen förordade en minimihöjd av 2,60 meter, vilken ur hygieniska och lämplighetssynpunkter finge anses fullt tillfredsställande.

Stadsplanutredningen 1942 avgav samma år förslag till vissa ändringar i byggnadsstadgan (SOU 1943:30) och kom därvid också in på frågan om en sänkning av rumshöjden. Om man ville främja en rationalisering av byggnadsverksamheten, borde enligt de sakkunnigas mening möjligheterna till lokala avvikelser från byggnadsstadgans normalregler om bland annat rumshöjd borttagas. En sänkning av gällande generella minimihöjd vore däremot betänklig, då de faktorer som inverkade på bedömandet av denna fråga, särskilt ventilationsproblemet, ännu icke vore tillräckligt kända. En sådan sänkning borde endast tillåtas där man hade garantier för att hygieniska vådor icke skulle uppstå. En lämplig avgränsning borde erhållas om man nöjde sig med att för genomluftbara lägenheter i moderna punkt- och lamellhus medgiva en sänkning av rumshöjden till 2,50 meter. Då sådan bebyggelse allmänt förekomme i modern stadsplanering bleve den praktiska betydelsen av undantagsstadgandet avsevärd.

En av utredningsmännen framhöll gentemot detta i en reservation, att med en sådan lösning 2,70-metersmättet alltjämt komme att tillämpas i mycket stor utsträckning. Med en minskning av den generella rumshöjden till 2,60 meter borde man kunna komma längre och utan eftersättande av skäligen krav på en god familjebostad vinna en icke oväsentlig minskning av byggnads- och underhållskostnaderna.

I yttrandena över stadsplanutredningens förslag visade sig meningarna om den lämpligaste rumshöjden vara ganska delade. Reservantens förslag om en sänkning av den generella minimihöjden till 2,60 meter hade dock vunnit sådan tillslutning att förslag härom förelades 1945 års riksdag (prop. nr 119).

I propositionen uttalades att en sänkning till 2,50 meter i de av utredningen angivna fallen visserligen i och för sig icke borde vara betänklig ur hälsovårdssynpunkt men att behovet av en sådan åtgärd icke vore stort, om den generella höjden sattes till 2,60 meter. Ur standardiseringssynpunkt vore det önskvärt, att antalet tillåtna minimihöjder bleve så litet som möjligt.

Byggnadsstyrelsens förslag.

I skrivelse den 13 februari 1952 med förslag i ämnet har *byggnadsstyrelsen* framhållit, att när den i dagens situation på byggnadsmarknaden försökt bedöma, vilka åtgärder som skulle kunna vidtagas för att möta den fortgående ökningen av såväl anläggningskostnaderna som driftskostnaderna för nybyggnader, styrelsen funnit det ligga nära till hands att återupptaga det förslag som tidigare framförts av bland andra 1940 års byggnadskostnadssakkunniga att medgiva en sänkning av våningshöjden till ett mått som motsvarar en rumshöjd av 2,50 meter, d. v. s. från 2,90 till 2,80 meter.

Styrelsen upplyser till en början, att kostnadsberäkningar, som styrelsen av denna anledning utfört, givit ett resultat, som såtillvida överensstämmer med byggnadskostnadssakkunnigas, att en dylik sänkning med 10 centimeter skulle medföra en besparing i anläggningskostnaden med omkring en procent. Byggnadskostnadssakkunniga räknade med en kostnadsbesparing på omkring två procent vid en sänkning av 20 centimeter.

Styrelsen framhåller vidare, att en dylik sänkning skulle medföra fördelar även för det fortgående standardiseringsarbetet inom byggnadsindustrien. Därigenom skulle nämligen anslutning vinnas till den standard som tillämpas i Danmark och Norge och som bygger på den där tillåtna minsta rumshöjden 2,50 meter. Även i Finland är byggnadsstadgan för närvarande underkastad omarbetning, varvid förslag väckts om tillämpande av en våningshöjd av 2,80 meter. En sådan likformig standard i rumshöjd skulle bland annat underlätta handelsutbytet mellan de nordiska länderna i fråga om framför allt rörmateriel. Byggstandardiseringen har även hos byggnadsstyrelsen anhållit, att styrelsen måtte medverka till genomförandet av härför erforderlig ändring av de svenska bestämmelserna.

Byggnadsstyrelsen har i detta sammanhang föreslagit, att det i byggnadsstadgan angivna *normalmåtten för bjälklag*, vilket icke får överskridas, om minsta tillåtna våningshöjd skall få tillämpas, minskas från 32 centimeter till 30 centimeter.

Byggnadsstyrelsen har i sin skrivelse till sist framhållit, att reglerna om minsta tillåtna våningshöjd i byggnadsstadgan avse både bonings- och *arbetsrum*, samt föreslagit att bestämmelserna om höjden i arbetslokaler brytas ut ur byggnadsstadgan och i stället intagas i av byggnadsstyrelsen utfärdade anvisningar.

Yttranden över byggnadsstyrelsens förslag.

De av byggnadsstyrelsen framförda synpunkterna har styrelsen med anhållan om yttrande tillställt arbetarskyddsstyrelsen, bostadsstyrelsen, medicinalstyrelsen, statens brandinspektion, statens institut för folkhälsan, hemmens forskningsinstitut, byggnadsnämnderna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå ävensom byggförbundets intressekontor, byggstandardiseringen, hyresgästernas sparkasse- och byggnadsföreningars riksförbund (HSB), hyresgästernas riksförbund, samarbetskommittén för byggnadsfrågor samt svenska riksbyggen.

Förslaget har tillstyrkts eller lämnats utan erinran i flertalet av de avgivna yttrandena.

Kritiska synpunkter ha endast framkommit från *byggnadsnämnderna i Stockholm och Umeå* samt från *hyresgästernas riksförbund*.

Stockholms stads byggnadsnämnd, som anser att hela frågan borde underkastas vidare utredning, har uttalat starka betänkligheter mot att generellt tillåta så låg våningshöjd som 2,80 meter. Dessa betänkligheter förklaras särskilt gälla de äldre och tidigare bebyggda delarna av staden med i allmänhet jämförelsevis breda hus. Även om en sänkning av våningshöjden befinnes kunna i övrigt medgivas, anser nämnden det böra ytterligare övervägas om icke nuvarande bestämmelser fortfarande borde gälla, där bebyggelseförhållandena äro sådana som i de äldre delarna av Stockholm.

Byggnadsnämnden i Umeå avstyrker en generell minskning av våningshöjden med hänvisning till bland annat klimatförhållandena i övre Norrland.

Hyresgästernas riksförbund slutligen har, utan att ställa sig avvisande till förslaget om en sänkning av rumshöjden, ansett det vara riktigtast att invänta resultatet av de ventilationstekniska och bostadshygieniska undersökningar som byggnadsstyrelsen berört i sitt förslag.

Departementschefen.

Bostadsproduktionen och hyresutvecklingen beträffande nya hus befinner sig för närvarande i ett labilt läge. Byggnadskostnaderna ha under de två senaste åren stigit med i runt tal en tredjedel och även driftskostnaderna ha i hög grad stegrats. Genom bland annat de provisoriska stödåtgärder som beslutades hösten 1951 har en mot kostnadsökningarna svarande höjning av hyrorna i nybyggda hus tills vidare kunnat uppskjutas. I samband med diskussionen om dessa stödåtgärder betonades emellertid starkt vikten av att på olika områden vidtaga åtgärder för att med andra medel än subventioner förhindra en icke önskvärd stegring av hyresnivån i nybyggnader. Bland de åtgärder som därvid nämndes voro lättnader i statliga och kommunala byggnadsföreskrifter av olika slag. En sådan lättnad skulle vara att sänka våningshöjden i flerfamiljshus.

Vid tillkomsten av nu gällande föreskrifter om våningshöjd diskuterades en sänkning av den effektiva rumshöjden från då stadgade 2,70 meter till 2,50 meter, åtminstone för viss friliggande bebyggelse. Av olika skäl fann man emellertid lämpligt att begränsa sig till en sänkning med endast 10 centimeter till rumshöjden 2,60 meter. De farhågor för standardsänkning som yppades från vissa håll bemöttes med hänvisning till de garantier för en bostadshygieniskt tillfredsställande lägenhetsstandard som samtidigt infördes i byggnadsstadgan.

Med hänvisning till dagens svåra läge på byggnadsmarknaden har nu från byggnadsföretagarhåll fråga väckts om en begränsning av minimihöjden i bostadslägenheter till 2,50 meter. Byggnadsstyrelsen har efter undersökning ansett sig kunna rekommendera en dylik åtgärd, som skulle medföra en viss icke helt oväsentlig besparing i kostnader utan att medföra någon reell standardsänkning. Styrelsen framhåller särskilt, att den nu ifrågasatta lägre rumshöjden redan kommit till användning i många städer och stadsliknande samhällen dispensvägen utan att klagomål om minskad trivsel kommit till uttryck. Det har konstaterats att med användande av nu vanliga husdjup och husavstånd det icke möter svårighet att erhålla tillfredsställande dagerbelysning i lägenheter med den föreslagna lägre höjden. Av vikt är även styrelsens påpekande att utrymmesstandarden i den bebyggelse som kommit till stånd efter kriget stigit dels genom föreskrifterna i byggnadsstadgan om minsta tillåtna golvytor och dels genom åtgärder i samband med statens bostadslånegivande verksamhet. De myndigheter, institutioner, företag och sammanslutningar som beretts tillfälle att uttala sig om förslaget ha även samtliga utom tre tillstyrkt en sänkning eller lämnat förslaget härom utan erinran.

I likhet med byggnadsstyrelsen och remissinstanserna finner jag angeläget att man tillvaratager den möjlighet till förbilligande av anläggnings- och driftskostnaderna beträffande nya hus som en sänkning av våningshöjden erbjuder. Den direkta besparing som bör kunna erhållas är visserligen icke särskilt stor, men åtgärden får ses som ett led i strävanden på olika fält att motverka kostnadsstegringarna. Visst värde bör även tillmätas möjligheten att genom en anslutning till det danska och norska standardmåttet i fråga om rumshöjd skapa förutsättningar för en ökad skandinavisk standardproduktion av vissa byggnadsvaror, särskilt rördelar. De farhågor för olägenheter av bostadshygienisk art av en sänkt rumshöjd som framförts i vissa remissvar anser jag vara överdrivna. Med nu tillämpade stadsplanenormer torde det som regel vara väl sörjt för tillgång till ljus och luft i nya bebyggelseområden. Vad gäller nybyggnad inom äldre stadsdelar sker denna i allmänhet med ledning av saneringsplaner, vid vilkas utformning man i görligaste mån söker tillämpa moderna bostadssociala och hygieniska principer. Svårigheter att i särskilda fall uppfylla sådana krav torde kunna undvikas genom särbestämmelser, som syfta till att förhindra, att mindre väl belägna utrymmen användas för bostadsändamål.

Med hänsyn till det anförda finner jag mig därför böra tillstyrka, att en sänkning av gällande våningshöjd beträffande flerfamiljshus i tätorter nu vidtages i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag.

Anledning saknas däremot att i detta sammanhang ompröva de lägre våningshöjder som byggnadsstadgan tillåter i särskilda fall.

I byggnadsstadgan äro höjdmåtten för bonings- och arbetsrum angivna som våningshöjder, d. v. s. de räknas från golv till golv. För att få reda på den effektiva rumshöjden måste man således frånräkna bjälklagets tjocklek. Den största bjälklagstjocklek som enligt byggnadsstadgan får användas, därest minimimåtten i fråga om våningshöjd skola få tillämpas, är 32 centimeter. Detta innebär med utgångspunkt från den generella våningshöjden 2,90 meter en effektiv minsta rumshöjd av 2,58 meter. En minskning av våningshöjden från 2,90 meter till 2,80 meter skulle, därest den i byggnadsstadgan föreskrivna maximala bjälklagstjockleken av 32 centimeter bibehålles, möjliggöra en rumshöjd av endast 2,48 meter. Detta har byggnadsstyrelsen ansett olämpligt. Då en undersökning visat, att bjälklag i flerfamiljshus numera allmänt utföras med en tjocklek, som icke överstiger 30 centimeter, föreslår styrelsen, att det i byggnadsstadgan angivna bjälklagsmättet minskas från 32 centimeter till 30 centimeter, varigenom en minsta rumshöjd av 2,50 meter garanteras. Förslaget har mött viss kritik, som grundas på det förhållandet att tjockare bjälklag än 30 centimeter kunna förekomma. Byggnadsstyrelsen invänder att i dylika fall dispens som regel erfordras redan med nu gällande maximimått.

I denna fråga ansluter jag mig till byggnadsstyrelsens uppfattning att maximimåttet för bjälklag icke lämpligen bör sättas så högt, att en effektiv rumshöjd av 2,50 meter underskrides i andra än de undantagsfall, som särskilt angivas i byggnadsstadgan. Då måttet 30 centimeter synes täcka nu vanligen förekommande bjälklagstjocklekar, bör detta mått införas i byggnadsstadgan. För enhetlighetens skull bör därvid ändring vidtagas både beträffande tätorter och områden på landet, för vilka fastställts byggnadsplan eller utomplansbestämmelser.

För närvarande gälla samma föreskrifter om våningshöjd för boningsrum och för arbetslokaler i vad gäller städer och stadsliknande samhällen. För arbetslokaler växlar emellertid behovet av rumshöjd i många fall med verksamhetens art, såsom byggnadsstyrelsen närmare utvecklat. Särskilda höjdragler skulle behöva införas i byggnadsstadgan för en rad olika slag av arbetslokaler. Dylika detaljföreskrifter böra emellertid icke belasta byggnadsstadgan. Jag delar byggnadsstyrelsens uppfattning att reglerna om våningshöjd för arbetslokaler i tätorter med fördel kunna överflyttas från byggnadsstadgan till särskilda av byggnadsstyrelsen i samråd med arbetarskyddsstyrelsen och medicinalstyrelsen utfärdade anvisningar. En dylik åtgärd får anses ligga i linje med strävandena att förenkla byggnadslagstiftningen. Förslag till dylika anvisningar bör av byggnadsstyrelsen lämpligen uppgöras innan den nu förordade ändringen i byggnadsstadgan träder i kraft.

Om den berörda ändringen beträffande arbetslokaler vidtages, bör likväl, som byggnadsstyrelsen framhåller, undantag göras för kök och andra utrymmen för matlagning som tillhöra bostadslägenhet. Sådana lokaler böra självfallet följa samma regler i fråga om våningshöjd som gälla för boningsrum. Särskild föreskrift härom synes böra införas i 61 § 3 mom. byggnadsstadgan.

De föreslagna ändringarna i byggnadsstadgan torde böra träda i kraft den 1 juli 1952. Samtidigt böra genom byggnadsstyrelsens försorg utfärdas anvisningar för våningshöjd i arbetslokaler.

Utskottet.

I 61 § 3 mom. byggnadsstadgan finnas för tätorter tillämpliga bestämmelser om våningshöjden i boningsrum och arbetsrum. Denna höjd — som räknas från golv till golv — skall enligt stadgandets nuvarande lydelse vara minst 2,90 meter. För en- och tvåfamiljshus äro emellertid mindre minimihöjder föreskrivna. Dessutom kan byggnadsnämnden i särskilda fall tillåta mindre våningshöjd, dock ej under 2,40 meter. Av de föreskrivna minimimåttén får bjälklaget f. n. ta i anspråk högst 32 centimeter. Om bjälklaget är tjockare, skall våningshöjden ökas med motsvarande mått.

Enligt byggnadsstadgans 132 §, som gäller för sådant område på landet, för vilket byggnadsplan eller utomplansbestämmelser fastställts, skall våningshöjden i boningsrum i allmänhet vara minst 2,70 meter med rätt för byggnadsnämnden att i vissa fall medgiva lägre våningshöjd, dock ej under 2,40 meter. 132 § upptager samma regel beträffande bjälklagets tjocklek som 61 §.

Enligt det framlagda kungörelseförslaget skall den i 61 § 3 mom. föreskrivna minimihöjden 2,90 meter sänkas till 2,80 meter, då det gäller boningsrum och till bostadslägenhet hörande köksutrymmen. Det i 61 § 3 mom. och 132 § angivna måttet å bjälklagets tjocklek föreslås bli minskat med 2 centimeter till 30 centimeter. Beträffande arbetsrum föreslås, att våningshöjden skall regleras genom anvisningar, som utfärdas av byggnadsstyrelsen.

Nuvarande byggnadskostnader äro av sådan storleksordning, att man med största kraft måste söka begränsa dem. Ett genomförande av propositionens förslag skulle å ena sidan bl. a. innebära en besparing för de byggnader, som uppföras med den mindre våningshöjden. Utskottet förutsätter, att de anvisningar byggnadsstyrelsen skall utfärda rörande arbetslokaler så formuleras, att besparingen kan vinnas även i fråga om dylika lokaler. Å andra sidan kan måhända en sänkning av våningshöjden medföra vissa olägenheter av hygienisk art. Med den standard i fråga om bostadslägenheter och arbetslokalers planlösning och anordnande i övrigt som upprätthålles vid modern bebyggelse torde emellertid dylika olägenheter kunna förebyggas. Utskottet finner ej skäl att motsätta sig propositionens förslag och avstyrker motionerna I: 447 och II: 552.

Då utskottet tillstyrker att kungörelse utfärdas på sätt föreslagits i propositionen, vill utskottet emellertid framhålla, att städer och stadsliknande samhällen även till de delar, som ha ren landsbygdskaraktär, också för framtiden komma att stå under strängare byggnadsbestämmelser än landsbygden. Särskilt på grund av de utvidgningar av tätorterna, vilka skett genom den nya kommunindelningen, framstår detta som en betydande olägenhet. Denna fråga har, enligt vad utskottet erfarit, uppmärksammats inom 1951 års byggnadsutredning. Utskottet får understryka lämpligheten av att undersökning äger rum för att i byggnadshänseende fullt jämställa nu nämnda delar av tätorterna med landsbygden, i den mån icke tätorterna själva finna erforderligt att dessa delar skola stå under strängare kontroll.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med avslag å motionerna I: 447 och II: 552, besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen icke funnit skäl till erinran mot det i propositionen nr 116 intagna författningsförslaget.

Stockholm den 29 april 1952.

På tredje lagutskottets vägnar:

ÅKE HOLMBÄCK.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Carl Eriksson, Nils A. Larsson, Albert Hermansson, Lars Andersson, Lindahl*, Ivar Nilzon och Björnberg;

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo*, Stjärne, Ericsson i Sörsjön, Andersson i Dunker, Holm*, Åhman, Andersson i Mölndal och Larsson i Karlstad.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.